

Мевзу: Мунасебетчилер.

Макъсат: Мевзуны темелли менимсемек ве оларны багълайыджылардан айырты этмеге бильмек, нутукъны байытмакъ.

Корьгезме: китап, джедвель, лугъат, карточкалар.

ДЕРСНИНЪ КЕТИШАТЫ

I Тешкилий муит.

II Эв вазифесини тешкерюв.

Суаллер: 1. Ярдымджы сёзлер къач группагъа болюне?

2. Неге биз багълайыджы деймиз?

3. Багълайыджылар манасына коре къач ве насыл группагъа болюне?

4. Тизме багълайыджылар насыл группаларгъа болюнелер?

5. Табили багълайыджылар акъкъында не билесиз? (джедвельнен чалышув)

275-джи ишни тешкерюв.

Талелелерни эки группагъа болюв ве олар тизме, табили багълайыджыларнен джумле тизмек керек. Джумле тизип оламагъан группа енъильген сайыла.

Карточкаларнен чалышув.

III ЯНЪЫ МЕВЗУ: МУНАСЕБЕТЧИЛЕР

Оджа: Джумледе исим я да исимлешкен сѣзден сонъ келип, онынъ башкъа сѣзлернен олгъан тюрлю мунасебетини ифаделеген ярдымджы сѣзлерге мунасебетчи дейлер. Мунасебетчилер ер, вакъыт, себеп, макъсат, бирлик, васта-алет киби тюшюнджелерни анълаталар.

Мунасебетчилер учъ группагъа болуне:

1. Асыл мунасебетчилер: **ичюн, иле, киби, берли, сайын, къадар.**
2. Исим мунасебетчилери: **тараф, орта, эвель, гъайры, сонъ.**
3. Фииль мунасебетчилери: **коре, яраша, бакъып, башлап, чекип, бакъкъанда.**

Месея(тахтада талиль этиле)

Къартоп трактор иле чыкъарылды(иле-мунасебетчи, васта-алет манасыны ифаделей)

Сыныф салкъын олгъаны ичюн, талибелер пальтонен отура эдилер(ичюн-мунасебетчи, себеп манасыны ифаделей)

НЕН – мунасебетчиси къошулып язылыр.

IV Изалав лугъаты.

Козьлюгинден, китабынынъ, ничюндир, гизлен-

дилер, тютюнлерге.(морфологик талиль)

V ПЕКИТЮВ

СУАЛЛЕР:

- 1.Насыл ярдымджы сёзлерге мунасебетчи дейлер?
- 2.Мунасебетчилер насыл группаларгъа болюне? 283-джи ишни агъзавий беджерюв.

Оджа: Шу метинни окъуй, талебелер мунасебетчилерни бельгилейлер.

Олар котерип олгъанлары къадар къартоп алып, буюк къуванчнен лагерьге кельдилер. Сонъундан анълашылгъанына коре, анда оны аткъанлар. Къазан къайнатмакъ ичюн суву, тузунен берабер эти,ягъы, курьпеси де олмакъ керек.

VI ЭВГЕ ВАЗИФЕ: къайдени эзберлемеге, 285-джи ишни язма суретте беджерюв.

VII БААЛАВ.